

Haziran
2021

Siirt Eğitim Dergisi

S E D
SIIRT JOURNAL OF EDUCATION

Cilt 1

Sayı 1

SIIRT EĞİTİM DERGİSİ / SIIRT JOURNAL OF EDUCATION

Cilt 1, Sayı 1, 2021
Volume 1, Issue 1, 2021

BAŞ EDİTÖR / EDITOR-IN-CHIEF

Dr. Hasan Basri MEMDUHOĞLU

EDİTÖRLER / EDITORS

Dr. Rasim TÖSTEN
Dr. Mehmet RAMAZANOĞLU
Dr. Ahmet SAYLIK

ALAN EDİTÖRLERİ / FIELD EDITORS

Dr. Sevda Koç AKRAN
Dr. Halil Coşkun ÇELİK
Dr. Erhan AKIN
Dr. Fehmi DEMİR

DİL EDİTÖRÜ / LANGUAGE EDITOR

Dr. Emrah ERİŞ

YAYIN VE DANIŞMA KURULU / PUBLICATION AND ADVISORY BOARD

Dr. Ali Osman ENGİN
Dr. Behçet ORAL
Dr. Cahit EPÇAÇAN
Dr. Cahit PESEN
Dr. Fethi SOYALP
Dr. Fuat TANHAN
Dr. Habib ÖZKAN
Dr. Hacı İsmail ARSLANTAŞ
Dr. Hasan Basri MEMDUHOĞLU
Dr. Kemal ÖZGEN
Dr. Murat TAŞDAN
Dr. Mustafa KAHYAOĞLU
Dr. Rezzan KARAKAŞ
Dr. Zihni MEREY

SEKRETERYA / SECRETARIAT

Arş. Gör. İrem ELÇİ

İLETİŞİM / CONTACT

İnternet Adresi / Web: <https://sed.siirt.edu.tr/>

E-Mail: egitimdergi@siirt.edu.tr

Adress: Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kezer Kampüsü / SIIRT

OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMENLER ARASINDAKİ ÇATIŞMALARA DÖNÜK BİR META SENTEZ ÇALIŞMASI

Abdülhakim ÜZÜM¹

Özet

Bu araştırma, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların konu edinildiği lisansüstü tez çalışmaları meta- sentez yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda, 2006- 2019 yılları arasında yapılan 50 lisansüstü tez çalışması analiz edilmiştir. Yapılan tezlerin tespit edilmesinde ve seçilmesinde Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Tarama Merkezi veri tabanından yararlanılmıştır. Lisansüstü tez çalışmalarından elde edilen veriler; araştırmaların yapıldığı iller, hedeflenen amaçlar, örneklem grubu, kullanılan yöntem, veri toplama araçları, araştırmalarda elde edilen sonuçlar ve araştırmacıların önerileri açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, tablo ve grafiklerden yararlanılarak yorumlanmıştır. Araştırmacıların en çok, okul yöneticilerinin öğretmenler ile yaşadıkları çatışmalarda kullandıkları çatışma yönetim stratejilerinin belirlenmesi amacıyla araştırma yaptıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çatışma, Okul, Okul Yöneticisi, Öğretmen

A META SYNTHESIS ON CONFLICT BETWEEN SCHOOL MANAGERS AND TEACHERS

Abstract

This research was carried out to examine graduate thesis studies on conflicts between school administrators and teachers. In the study, graduate thesis on the conflicts between school administrators and teachers in Turkey was analyzed using the meta-synthesis method. In this context, 50 postgraduate thesis studies conducted between 2006 and 2019 were analyzed. The National Thesis Screening Center database of the Higher Education Institution was used in the detection and selection of the thesis. Data obtained from postgraduate thesis studies were evaluated in terms of the provinces where studies were carried out, sample group, targeted goals, the method used, data collection tools, results obtained in researches, and recommendations of researchers. The data obtained were interpreted using tables and graphs. It was found that the researchers mostly researched to determine the conflict management strategies used by school administrators in conflicts with teachers.

Keywords: Conflict, School, School Administrator, Teacher

¹ Abdülhakim ÜZÜM, Yüksek Lisans Öğrencisi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD, Eğitim Yönetimi ve Planlanması, Tezsiz Yüksek Lisans Bölümü, Siirt, abd_uzum@hotmail.com.

Giriş

Okullar, çalışanlar arasında çatışmaların yoğun olduğu kurumların başında gelmektedir. Özellikle okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmaların etkili şekilde yönetilememesi, okulların temel amaçlarına ulaşmasını zorlaştırır. Okulların temel amacının insan yetiştirme ve geliştirme olduğu göz önüne alındığında, eğitim yöneticilerinin sahip olmaları gereken temel niteliklerinin birinin de çatışmaları yönetebilme yeterliliği olduğu görülmektedir (Açıkalın,

Çatışma, iki veya daha fazla kişi arasında çeşitli nedenler ile ortaya çıkan 1998: 2). ve yıkıcı etkileri olabilen çekişmeler, uyuşmazlıklar veya anlaşmazlıklardır (Kapıcı, 2015; Atiş, 2010). Sosyal bir yaşam alanı olan okullarda çok yönlü olarak sürekli bir şekilde var olan çatışma, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin performansları üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri olabilmektedir. Bu nedenle, okul ortamında ortaya çıkan çatışmaların her zaman görmezden gelinmesi, okul verimliliğini düşürmektedir.

Okul yöneticileri, okul idaresinden birinci dereceden sorumlu olan kişilerdir. Bu nedenle okul yöneticileri, okul ortamında ortaya çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmalıdır. Okul yöneticilerinin, okul içerisindeki uyuşmazlıklara veya çatışmalara çözüm bulmaları, hem toplumun geleceği hem de toplumun geleceğini oluşturacak olan öğrenciler için son derece önemlidir (Sarpkaya, 2002: 425; Demirtaş ve Güneş, 2002: 28).

Okulda ortaya çıkan çatışmaların konu edinildiği bilimsel çalışmalar incelendiğinde; okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmaların yoğun olarak araştırma konusu olduğu görülmektedir. Bu nedenle, okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmaların temel kapsamının belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda, bu çalışmanın amacı; alan yazında okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmalar konusunda yapılmış lisansüstü tezlerde ele alınan konuların kapsamının belirlenmesi ve konu hakkında yapılan çalışmaların derlenmesidir.

Çatışma Türleri

Kişilerin farklı amaç ve değer yargıları nedeniyle ortaya çıkan çatışma, farklı şekillerde sınıflandırılmakla birlikte örgüt içinde ortaya çıkan çatışma türlerinin dört grupta sınıflandırıldığı görülmektedir (Sökmen ve Yazıcıoğlu, 2005: 5). Bunlar;

1. Çatışmanın fonksiyonuna göre
2. Çatışmanın örgüt içerisindeki pozisyonuna göre
3. Çatışmanın ortaya çıkış şekline göre
4. Çatışmaya neden olan taraflara göre

Çatışmanın fonksiyonuna göre yapılan sınıflandırmada örgüt içerisinde ortaya çıkan çatışma, fonksiyonel çatışma ve fonksiyonel olmayan çatışma olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Çatışmanın örgüt içerisindeki pozisyonuna göre yapılan sınıflandırmada ise çatışma, dikey çatışma ve yatay çatışma olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu kapsamda okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışma, çatışmanın örgüt içerisindeki pozisyona göre ortaya çıktığı dikey çatışma türüdür.

Okullarda Çatışma ve Çatışma Yönetimi

Okullar, örgüt içi çatışmaların yoğun bir şekilde yaşandığı sosyal ortamlardır. Okullarda çoğunlukla dikey yönlü olarak ortaya çıkan çatışma, okul yöneticileri ile okulun diğer paydaşları arasındaki beklentilerin veya değer yargıların birbirinden farklı olmasından veya hiyerarşi ile uzmanlıkların sürtüşmesinden kaynaklanmaktadır. Ancak kaynağı ne olursa olsun okul yöneticileri, okullarda her daim ortaya çıkması beklenen çatışmalara karşı hazırlıklı olmalı ve farklı çözüm yollarını üretebilmelidir. Diğer taraftan, okul yöneticileri, okul içinde ortaya çıkan çatışmaları etkin bir şekilde yöneterek okulda farklı fikirlerin tartışıldığı bir hoşgörü atmosferi oluşturabilir (Deniz, 2004).

Okul yöneticileri, kendileri taraf olsun veya olmasın okul içerisinde ortaya çıkan çatışmaları, i) egemen olma, ii) uzlaştırma, iii) birleştirme (tümleştirme) yöntemlerinden biri ile karşılar. Egemen olma, tek taraflı bir önlem olduğundan dolayı, çatışmaların, genellikle başarısız bir şekilde sonuçlanmasına neden olmaktadır. Uzlaşma ise çatışmanın taraflarının karşılıklı fedakârlıkta bulunması üzerine kuruludur. Birleştirme ise çatışmalar karşısında okul yöneticilerinin uygulayabileceği en etkin ve en verimli yoldur. Okul yöneticileri, genel olarak çatışmaları önlemek, çözmek veya sonlandırmak için yol birleştirici bir tutum takınmalıdır. Diğer taraftan, okul yöneticilerinin hiyerarşilerin kullanarak(egemen olma ile) çatışmaları sonlandırması veya önlemesi, okul içi çatışma ortamlarının artmasına neden olabilmektedir. Okul yöneticisinin, çatışma yönetiminde başarılı olması için öncelikle, okul paydaşlarını harekete geçirmesi ve yönetimi altında bulunan kişileri etkilemesi gerekir. Bu kapsamda okul yöneticileri, okulda oluşturabilecekleri katılımcı bir ortam ile başarıları okul paydaşları ile paylaşmalı, kendini geliştirebilmelidir (Erdoğan, 2008; Karip, 2010).

Çatışma Yönetimi Stratejileri

Gerek okul içinde gerekse de okul dışında ortaya çıkan çatışmaların yönetiminde; bütünleştirme, uyuma- itaat etme, üstünlük kurma, kaçınma ve uzlaşma olmak üzere beş farklı strateji kullanılabilir.

Bütünleştirme: Çatışma tarafı olan kişinin ilgisinin kendisinde ve karşı tarafta toplanmasıdır. Çatışma yönetim stratejileri arasında en etkili yol olarak kabul edilen bu çatışma yönetim stilinde, karşılaştırma ve problem çözme ön plandadır. Çatışma taraflarının karşılıklı güven ve açıklık temelinde

iletişim kurmaları ile yanlış anlaşılmalardan ortadan kaldırıldığı bu stratejide, tarafların ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesi ve maksimum doyumun sağlanması esastır (Bilgin, 2008; Karip, 2010).

Uyma- İtaat Etme: Çatışma taraflarından birinin kendi ilgi ve ihtiyaçlarından feragat etmesinin ve karşı tarafın ilgi ve ihtiyaçların ön planda tutulmasının esas olduğu çatışma yönetim stratejisidir. Çatışma taraflarından birinin kendi ilgi ve ihtiyaçlarından feragat etmesi, karşı tarafa itaat etmesi veya uyma davranışı göstermesi ile mümkündür. Ancak uyma davranışında bulunan taraf, karşı taraf ile aralarındaki benzerlikler üzerine yoğunlaşmıştır. Bu strateji, daha çok ast- üst çatışmalarında görülen ve astların hiyerarşiden dolayı üstlerine taviz verdikleri çatışma yönetim stratejisidir (Karip, 2010; Yeniçeri, 2009).

Hükmetme: Rekabet stratejisi olarak da bilinen bu strateji, “*taraflardan birinin kendi ilgi ve gereksinmelerini doyurmaya, karşı tarafın ilgi ve gereksinmeleri pahasına önem vermesi*” durumunda kullanılır. Bu stratejide çatışma taraflarından biri, üstün gelmek veya kazanmak için her türlü yola başvuruda bulunabilir (Karip, 2010; Yeniçeri, 2009). Özellikle tarafların eşit statüde bulunmadığı durumlarda veya karşılıklı bağlılığın olduğu durumda ortaya çıkan bu strateji, öç alma duygusu ile hareket eden yöneticilerin astları ile olan çatışmalarında tercih ettiği çatışma yönetim stratejisidir.

Kaçınma: Çatışma taraflarının hem kendi ilgi ve ihtiyaçlarına hem de karşı tarafın ilgi ve ihtiyaçlarına fazla önem vermemesi durumunda kullanılan stratejidir. Bu strateji, kişinin, karşı taraf ile olan ilişkisini koruması amacıyla çatışmaya katılmaması, karşı tarafı görmezden gelmesi gibi farklı şekillerde uygulanır. Bir çatışma durumunda, kaçınma stratejisi ile çatışmayı sona erdiren taraf, anlaşmazlığın zaman içerisinde çözüleceğini düşünür (Yeniçeri, 2009; Karip, 2010; Bilgin, 2008).

Uzlaşma: Karşılıklı ödün verme olarak da adlandırılan bu çatışma yönetim stratejinde, tarafların karşılıklı fedakârlıkta bulunması veya tarafların ilgi veya ihtiyaçlarından kısmen feragat etmesi zorunludur. Bu strateji, daha çok tarafların çatışma konusu şey üzerinde orta düzeyde bir ilgiye sahip olduğu durumlarda uygulanır. Bir çatışmada, tarafların anlaşmaya çabalaması, tartışarak orta yolu bulmaya çalışması, karşılıklı taviz vermek için karşı tarafı ikna etmeye çalışması veya karşı taraf için kabul edilebilir çözümler bulma çabası, söz konusu çatışmanın tarafının uzlaşma stratejisi ile çatışmayı sona erdirmek istediğini yansıtır (Yeniçeri, 2009; Bilgin, 2008).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmalar üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin incelenip araştırmalar sonucunda okullardaki ulaşılan sonuçlar doğrultusunda okullarda yaşanan çatışmalara bir çözüm bulunmasıdır. Araştırmada, bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının yıllara göre dağılımı nedir?
2. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında yer alan evren ve örneklemelerin kapsamı nedir?
3. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında hangi hedeflere ulaşılması amaçlanmıştır?
4. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında hangi araştırma yöntemleri kullanılmıştır?
5. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında hangi sonuçlara ulaşılmıştır?
6. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında yer alan öneriler nelerdir?

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın temel sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma, 2006 - 2019 yılları arasında Türkiye’de Türk araştırmacılar tarafından yapılan okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği çalışmaları kapsamaktadır.
2. Araştırma, 1 doktora tezi ve 49 yüksek lisans tezi olmak üzere 50 lisansüstü tez çalışması ile sınırlıdır.
3. Araştırma, Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Tarama Merkezine kayıtlı tezler ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada, Türkiye’de 2006- 2019 yılları arasında yapılmış, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tez çalışmalarının analiz edilmesi amacıyla nitel araştırma tekniklerinden meta-sentez yöntemi kullanılmıştır. Meta- sentez yöntemi, benzer konularda veya alanlarda yapılan çalışmaların bir bütün olarak görülmesi, çalışmalar arasındaki benzerlik ve farklılıkların belirlenmesine hizmet eden yorumlayıcı bir yöntemdir (Polat ve Ay, 2016; Gökdemir ve Dolgun, 2020; Aküzüm ve Özmen, 2013). Meta-sentez çalışmaları; “*Aynı konuda yapılmış olan araştırma sonuçlarını sentezlemek ve özetlemek için geliştirilmiş araştırma yöntemleridir.*” (Gökdemir ve Dolgun, 2020: 192). Tematik içerik analizi, meta etnografi, niteliğin meta-analizi veya

meta çalışmalar olarak da ifade edilen meta-sentez yöntemi, benzer konularda yapılan çalışmalarını derinlemesine inceleme olanağı sağlar (Kahyaoğlu, 2016: 2).

Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırma, Türkiye’de 2006- 2019 yılları arasında, okul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki çatışmaları konu alan 1 doktora ve 49 yüksek lisans tezini kapsamaktadır. Okul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tezlerine Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Tarama Merkezi’nin veri tabanından erişilmiştir. Okul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tezlerin belirlenmesi amacıyla “ çatışma” anahtar kelimesi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında incelenecek lisansüstü tezlerin belirlenmesinde, “çatışma” anahtar kelimesi ile ilişkili tezler incelenmiş ve araştırmaya dâhil edilecek tezlerin seçimi yapılmıştır.

Kodlama Süreci

Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Tarama Merkez’inden erişilen ve araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin “özet” bölümleri okunmuş ve araştırma başlıkları bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tez çalışmalarının başlıkları, bilgisayar ortamına kaydedilirken her tez: A1, A2, A3, A4, A5.....A50 olacak şekilde kodlanmış ve araştırmada bu kodlar kullanılmıştır.

Araştırmanın Kapsamı, Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Araştırma, 2006- 2019 yılları arasında yapılan, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 49 yüksek lisans ve 1 doktora tezini kapsamaktadır. İlgili tezlerin belirlenmesinde ve toplanmasında, Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Tarama Merkezi’nden yararlanılmıştır. Bu kapsamda, “çatışma” anahtar kelimesi ile yapılan arama sonucunda bulunan tezlerden, eğitim öğretim alanında yapılan tezler belirlenmiştir. “Çatışma” anahtar kelimesi ile yapılan arama sonucunda 1530 tezin “çatışma” kelimesi içerdiği belirlenmiştir. Söz konusu tezlerden eğitim öğretim alanında yapılan 60 tane olduğu tespit edilmiştir. Ancak “çatışma” kavramını içeren ve eğitim öğretim ile ilgili olan 10 lisansüstü tez çalışmasının “okul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki çatışmaları” kapsamında olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle araştırma kapsamına dâhil edilecek tezler belirlenirken ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme; “*Önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır.*” (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda, araştırma kapsamında incelenecek tezlerin belirlenmesinde kullanılan ölçütler şunlardır: Tezlerin ‘çatışma’ kelimesini içermesi, tezlerin okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaları içermesi, tezlerin Türkiye’de yapılmış olması.

Araştırma kapsamında verilerin toplanması amacıyla, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılmış tezler tespit edildikten sonra klasöre kaydedilmiştir. Klasöre kaydetme sırasında araştırmaların “özet” bölümleri okunmuş, ardından araştırmalar, başlıkları ile birlikte kodlanarak bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Kodlaması yapılan lisansüstü tezlerin; i)amaç, ii)yöntem, iii) veri toplama araçları, iv)sonuç, v)öneriler kısımları okunmuştur. Araştırma kapsamında kullanılacak veriler, araştırmaların kod numaraları ile birlikte veri setine aktarılmıştır. Veri seti oluşturmadaki amaç, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tezlerin benzer ve farklı yönlerinin tespit edilmesidir. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tezlere ait veriler, veri havuzuna aktarılırken, bu araştırma kapsamında belirlenmiş bulunan her problem için ayrı ayrı bölümlendirilmiştir. Veri setine kaydedilen bölümler daha sonra tekrar okunmuş ve elde edilen bulgular araştırma amacına uygun tablo ve grafikler ile gösterilmiştir. Oluşturulan tablolar ve grafiklerde, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tezlerin benzer ve farklı yönleri aktarılmıştır. Bu nedenle, oluşturulan tablo veya grafiklerde frekanslara yer verilmiştir.

Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları

Araştırmada, geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla “okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların” konu alındığı tezlerin tespit edilmesinde kullanılacak ölçütler belirlenmiştir. Ayrıca, ilgili lisansüstü tezlerin mükerrer kodlanmasının önlenmesi amacıyla kodlama gözden geçirilmiş ve araştırma başlıkları ile kodlar ayrı bir sayfada kaydedilmiştir. Ayrıca araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini arttırmak amacıyla veriler, açık bir şekilde ifade edilen araştırma sorularının altına kaydedilip çözümlenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerinin analiz edilmesi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın birinci alt problemi olan “Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının yıllara göre dağılımı nedir?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Tez Çalışmalarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Tez Kodu	Frekans
2006	A43	1
2007	A50	1
2008	A1, A13, A19, A27, A32, A42, A49	7
2009	A15, A22, A25, A35	4

2010	A34, A42	2
2012	A11, A20, A26	3
2013	A2, A5, A31, A40	4
2014	A4, A24, A28, A29, A38, A39, A47	7
2015	A6, A7, A8, A13, A21, A36, A37, A44, A45	9
2016	A9, A23, A33, A46	4
2017	A10, A16, A17, A30	4
2018	A12, A18, A48*	3
2019	A3	1
Toplam	50	50

*Bu çalışma, literatürde, 2006- 2019 yılları arasında okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği tek doktora tezidir.

Tablo 1’de görüldüğü üzere, Türkiye’de “ okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar” hakkında yapılan lisansüstü tezleri 9 frekans ile en çok 2015 yılında çalışma konusu olmuştur. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar hakkında en çok araştırmanın yapıldığı ikinci yıl ise 7 frekans ile 2008 yılı olmuştur. Tablo 1 incelendiğinde, 2011 yılında Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar hakkında lisansüstü tez çalışmasının yapılmadığı görülmektedir. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalarını inceleyen araştırmacıların cinsiyet dağılımı ise Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Tez Çalışmalarını Yapan Araştırmacıların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Tez Kodu	Frekans
Kadın	A1, A2, A3, A5, A8, A12, A15, A16, A18, A19, A21, A22, A26, A28, A29, A30, A32, A33, A36, A37, A40, A43, A48, A50	24
Erkek	A4, A6, A7, A9, A10, A11, A13, A14, A17, A20, A23, A24, A25, A27, A31, A34, A35, A38, A39, A41, A42, A44, A45, A46, A47, A49,	26
Toplam	50	50

Tablo 2’den görüldüğü üzere, Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar hakkında yapılan 50 lisansüstü tez çalışmasından 24’ünün kadın araştırmacılar, 26’sının ise erkek araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Başka bir ifade ile Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar hakkında araştırma yapan kadın ve erkek araştırmacıların sayısı hemen hemen eşit sayıdadır.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmaları hangi illerde yapılmış ?” sorusuna ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Araştırmaların yapıldığı iller dışında, araştırmanın evrenini ve örneklemini oluşturan kurum, kuruluş veya kişiler hakkında bilgi edinmek amacıyla; araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında yer alan evren ve örneklemelerin kapsamı nedir?” sorusuna ilişkin elde edilen bilgiler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4a.Lisansüstü Tez Çalışmalarında Evren ve Örneklem İlişkin Bulgular

Tez Kodu	Evren	Örneklem
A1	Isparta, liseler(R*)	239 öğretmen (E 147, K 92)**
A2	Denizli, ilköğretim okulları (R)	323 öğretmen (E 167, K 156)
A3	Ümraniye, ilkokulları (R)	120 yönetici (E 96, K 24)
A4	İstanbul, okullar (R-Ö)	181 yönetici (E 122, K 59)
A5	Tuzla, ilkokul ve ortaokul (R-Ö)	300 öğretmen (E 105, K 195)
A6	Trabzon, liseler(R)	26 müdür ve 84 müdür yardımcısı, 110 okul yöneticisi (E 98, K 12)
A7	Aksaray, liseler (R)	47 yönetici, 324 öğretmen, 371 katılımcı (E 225, K 146)
A8	Karşıyaka, liseler(R)	86 öğretmen ve 35 yönetici, 121 katılımcı (E 35, K 86)
A9	Kartal, liseler (R)	420 öğretmen (E 167, K 253)
A10	Bursa, Tüm öğretmenler (R- Ö)	183 öğretmen (E 144, K 39)
A11	Alanya, ilköğretim okulları (R)	331 öğretmen (E 163, K 169)
A12	Eyüp Sultan, ilkokullar(R)	14 öğretmen (E 4, K 10)
A13	Bağcılar, ilköğretim okulları(R)	196 yönetici (E 155, K 41)
A14	Balçova, ilköğretim okulları (R-Ö)	301 öğretmen (E 140, K 161)
A15	Bakırköy, liseler (R)	28 yönetici ve 256 öğretmen (E 146, K 138)
A16	Beykoz, ilkokul, ortaokul, liseler (R)	362 öğretmen (E 162, K 200)
A17	İzmir, Liseler (R)	430 öğretmen (E 153, K 277)
A18	Şırnak, ilkokul ve ortaokulları(R)	381 öğretmen (E 182, K 199)
A19	Balçova, Bornova, Buca, Gazimur, Güzelbahçe, Karşıyaka, konak, Narlıdere, liseler (R)	362 öğretmen (E 192, K 170)

A20	İstanbul, liseler (R)	255 öğretmen (E 147, K 108)
A21	Türkiye, İlkokullar (R)	47 yönetici, 191 öğretmen. 238 katılımcı (E 110, 128 K)
A22	Edirne, ilköğretim okulları(R)	300 öğretmen (E 101, K 199)
A23	Bağcılar, ilkokulları (R)	123 yönetici (E 92, K 31)
A24	Siverek, ilkokul, ortaokul ve liseler (R)	14 öğretmen (E 9, K 5)
A25	Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt İlköğretim okulları (R)	85 öğretmen (E 39, K 46)
A26	Uşak, liseler (R)	751 öğretmen

Tablo 4b. Lisansüstü Tez Çalışmalarında Evren ve Örnekleme İlişkin Bulgular (Devamı)

A27	Avcılar, Beyoğlu, Silivri, Gaziosmanpaşa liseler (R)	377 öğretmen (E 171, K 206)
A28	Aliğa, Bergama, Bornova, Çeşme, Urla ve Kınık ilkokullar (R)	453 öğretmen (E 172, K 281)
A29	Güngören, Zeytinburnu, Avcılar ve Eyüp ilkokul ve ortaokullar (R-Ö)	209 öğretmen (E 83, K 126)
A30	Çanakkale, ilkokul, ortaokul ve liseler (R)	349 öğretmen (E 146, K 203)
A31	Eyüp, Bayrampaşa, İlkokul ve Ortaokullar (R-Ö)	262 yönetici (E 217, K 45)
A32	Malatya, ilköğretim okulları (R)	615 öğretmen (E 341, K 274)
A33	Sarıyer, ilkokul, ortaokul, liseler (R)	14 yönetici
A34	Kütahya, ilköğretim okulları(R)	413 öğretmen (E 224, K 189)
A35	Düzce, ilköğretim okulları (R)	728 öğretmen (E 295, K 433)
A36	Bahçelievler, ilkokul, ortaokul ve liseler(R)	103 Yönetici (E 84, K 19), 300 öğretmen (E 106, K 194)
A37	İzmir, ilkokullar (R-Ö)	609 öğretmen ve yönetici (E 203, K 406)
A38	Batman, ilkokullar (R)	1032 öğretme (E 599, K 433)
A39	Bayındır, Tire, ilkokul ve ortaokul (R)	220 öğretmen (E 112, K 118)
A40	İstanbul, ilköğretim, liseler (R)	450 öğretmen (E 128 , K 322)
A41	Bursa, liseler(R)	370 öğretmen (E 246, K 124)
A42	Kağıthane, ilköğretim okulları (R)	185 öğretmen (E 85, K 100)

A43	Sarıyer, ilköğretim okulları (R)	35 yönetici(E 31, K 4),141 öğretmen (E 55, K 86)
A44	Ankara, ilköğretim okulları (R)	415 Öğretmen (E 81, K 334)
A45	Melikgazi, okul öncesi, ilkokul, ortaokul, liseler (R)	304 Yönetici (E 252, K 52)
A46	Kâğıthane, ilkokul, ortaokul ve liseler (R)	365 öğretmen ve yönetici (E 153, K 212)
A47	Siverek, ilkokul, ortaokul ve liseler(R)	381 Öğretmen (E 215, K 166)
A48	Elazığ, Muş, Malatya, Diyarbakır, Tunceli, Bingöl, Öğretmenler ve okul yöneticileri (R)	25 öğretmen, 13 yönetici
A49	Kartal, Maltepe, Pendik, Tuzla, Üsküdar liseler (R)	160 Öğretmen (E 128, K 32)
A50	Üsküdar, İlköğretim okulları (R)	204 Öğretmen (E 84, K 120)

* R= Resmi, Ö= Özel

** E= Erkek, K= Kadın

Tablo 4a ve Tablo 4b’de görüldüğü üzere, Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan 50 lisansüstü tez çalışmasında, araştırmacıların çalışma grubunu oluşturmada ilkokul, ortaokul ve lise kademesinde çalışan öğretmenler ve okul yöneticilerini tercih ettiği göze çarpmaktadır. Buna göre, Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının 18’inde çalışma grubu olarak lisede çalışan öğretmenler ve yöneticiler tercih edilmiştir. Ancak, Tablo 4a ve Tablo 4b incelendiğinde, araştırmacıların çalışma grubunu oluşturmada en çok ilkokul ve ortaokul kurumlarını tercih ettiği görülmektedir. Diğer taraftan, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının hiçbirinde anaokullarında veya anasınıflarında çalışan öğretmenler dâhil edilmemiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olarak belirlenen “Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında hangi hedeflere ulaşılması amaçlanmıştır ?” sorusuna yönelik olarak elde edilen bulgular Tablo 5a ve Tablo 5b’de verilmiştir.

Tablo 5a. Tez Çalışmalarının Amaçlarına Yönelik Bulgular

Amaç	Tez Kodu	f
Okul müdürlerinin kullandıkları çatışma yönetim stilleri ve kullanılan çatışma yönetim stiline öğretmenlerde oluşturduğu stres düzeyinin belirlenmesi	A1	1

Okul yöneticilerinin tercih ettikleri çatışma yönetimi stratejilerinin belirlenmesi ve öğretmenlerin bu stratejilere yönelik algılarının belirlenmesi	A2, A14, A19 A37, A40, A41	6
Okul yöneticileri ile öğretmenler arasında yaşanan çatışma türleri ve yöneticilerin çözüm stratejilerinin belirlenmesi	A3, A4, A5, A23, 37,	5
Okul yöneticilerinin öğretmenlerle çatışmada kullandıkları çatışma yönetim stillerinin belirlenmesi	A4,A1,A2,A4,A5,A6, A11, A13, A16, A17, A18, A22, A24, A28, A30, A33, A35, A36, A38, A39, A45, A46, A47	23
Okul müdürlerinin liderlik davranışları ile çatışma yönetimi stillerini kullanma düzeylerinin belirlenmesi ve liderlik davranışları ile çatışma yönetimi stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A5, A17, A27, A28, A38, A44, A46	7
Okul yöneticilerinin çatışma yönetme stillerine ilişkin algılarının belirlenmesi	A6, A8, A13	3

Tablo 5b. Tez Çalışmalarının Amaçlarına Yönelik Bulgular (Devamı)

Amaç	Tez Kodu	F
Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki örgütsel çatışma alanlarının ve uzlaşma derecelerinin belirlenmesi	A7, A8, A34	3
Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki örgütsel çatışma ve uzlaşma alanlarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin tespit edilmesi	A8	1
Okul kültürü ile okul müdürlerinin çatışma yönetimi davranış biçimleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A9, A36	2
Okul içi çatışmaların iletişim düzeyine etkisi	A10, A11, A16, A22, A32	5
Okul müdürlerinin çatışma yönetim stratejileri ve iletişim tarzları arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A11, A16, A22	3
Öğretmen- yönetici çatışmaları ve çözüm yöntemlerini araştırması	A12, A21, A23, A37, A46, A48	6
Okul yöneticilerinin çatışma yönetimi stillerine yönelik algı düzeylerinin belirlenmesi	A13, A6	2
Okul ortamındaki çatışmaların yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli açısından yarattığı sorunların belirlenmesi	A14	1
Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların nedenlerinin	A15, A34, A37	3
Okul müdürlerinin iletişim tarzları ve çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi	A16, A11, A22	3
Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile kullandıkları çatışma yönetim stratejileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A17, A5, A27, A28,A38,A44, A46	7
Okul yöneticilerinin sahip oldukları örgütsel güç kaynakları ile çatışma yönetim stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A18	1
Okul müdürlerinin çatışma yönetim yöntemlerini kullanma sıklıkları ve bu yöntemlerin etkililiğine ilişkin öğretmen algıları	A19	1

Okul yöneticilerinin çatışmaya sebep olan davranışlarının belirlenmesi	A20, A29	2
Yönetici ve öğretmenlerinin stresle başa çıkma yöntemleri ile çatışma çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi	A21, A12, A23,	3
Okul yöneticilerinin kullandıkları iletişim tarzları ile kullandıkları	A22, A11, A16	3
Okul yöneticilerinin öğretmenlerle karşılaştıkları çatışma durumları ve çatışma çözme becerilerine ilişkin yöntemlerin belirlenmesi	A23, A12, A21	3
Okul yöneticilerinin müzakere becerileri ve tercih ettikleri çatışma yönetim stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A24, A47	2
Öğretmen ve öğrencileri arasındaki çatışmaların belirlenmesi ve okul	A25	1
Öğretmenler arasında yaşanan çatışmalar ile yönetici-öğretmen	A26	1
Yöneticilerin liderlik özelliklerinin çatışmayı yönetme düzeylerine	A27, A28	2
Yöneticilerin liderlik davranışları ile çatışma yönetim biçimleri	A28, A27,	2
Öğretmenlere göre okul müdürlerinden kaynaklanan sorun ve çatışmaların düzeyi	A29, A20	2
Okul yöneticilerinin çatışma yönetim stratejileri ile öz yeterlilik arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A30, A50	2
Okul yöneticilerinin çatışmalardan yararlanma düzeylerinin belirlenmesi	A31	1
Okul yöneticilerinin iletişim yeterlikleri ile örgütsel çatışma arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A32	1
Eğitim yöneticilerinin çatışma yönetim stratejilerinin belirlenmesi	A33	1
Öğretmen ve okul yöneticileri arasındaki çatışma alanları ve nedenlerinin belirlenmesi	A34, A37	2
Okul yöneticilerinin çatışma yönetim stilleri ve örgütsel adalet uygulamaları arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A35	1
Okul yöneticilerinin kullandıkları çatışma yönetimi stilleri ile örgüt	A36, A9	2
Öğretmenler ile okul yöneticileri arasındaki çatışmaların nedenleri ve	A37, A34	2
Okul müdürlerinin etik liderlik davranışları ile çatışma yönetimi	A38	1
Yöneticilerin çatışma yönetimi stratejileri ile örgüt iklimi arasındaki	A39	1
Okul yöneticilerinin kullandıkları çatışma yönetim stillerinin	A40	1
Okul yöneticilerinin çatışma yönetim stilleri ile öğretmenlerin okul iklimi algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A41	1

Yönetici-öğretmen ilişkilerinde karşılaşılan mobbing davranışlarının incelenmesi	A42	1
Okul müdürlerinin taraf olmadıkları okul içi çatışmaları çözmeye kullandıkları yöntemlerin belirlenmesi	Z43	1
Okul yöneticilerinin liderlik tarzları ile çatışmayı yönetme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi	A44	1
Okul yöneticilerinin kaygı düzeyleri ile çatışmayı yönetme stratejileri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi	A45	1
Okul yöneticilerinin liderlik stillerinin belirlenmesi, okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile çatışma çözme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi	A46, A17, A5, A27, A28, A38, A44,	7
Okul yöneticilerinin çatışma yönetim stilleri ile müzakere becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi	A47, A24	2
Okul yönetici ve yönetici adaylarında eylem öğrenmenin karar verme	A48	1
Çatışma yönetiminin eğitimcilerin iş tatminine etkisinin belirlenmesi	A49	1
Okul müdürleri ile öğretmen çatışması ve okul müdürlerinin bu çatışmayı yönetme yeterliliklerinin araştırılması	A50, A30	2

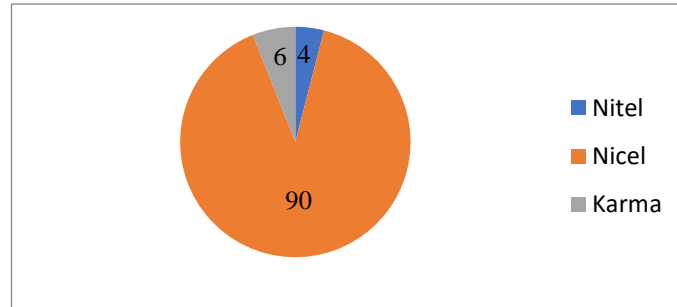
Tablo 5a ve 5b’de görüldüğü üzere, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan 50 lisansüstü tez araştırmasından 21 tanesi birbirinden farklı amaçlar ile çalışılmıştır. Bunun yanında, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez araştırmalarında benzer amaçları taşıyan araştırmaların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Buna göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan 50 lisansüstü tez çalışmasında en çok tercih edilen araştırma amacının 23 frekans ile “Okul yöneticilerinin öğretmenlerle çatışmada kullandıkları çatışma yönetim stillerinin belirlenmesi” olduğu belirlenmiştir. Söz konusu araştırmaların temel amaçları incelendiğinde, okul yöneticilerinin, mevcut durumda, öğretmenler ile yaşadıkları çatışmalarda kullandıkları çatışma stillerinin belirlenmesi veya belirlenen çatışma stillerinin başka bir değişken karşılaştırılmasının esas alındığı görülmektedir. Tablo 5a ve Tablo 5b’ye göre okul yöneticilerinin öğretmenler ile çatışması üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında en çok kullanılan diğer “araştırma amaçları” şunlar olmuştur:

- Okul yöneticilerin uyguladıkları çatışma stratejilerine yönelik öğretmen algılarının tespit edilmesi
- Okul yöneticileri ile öğretmenler arasında yaşanan çatışma türlerinin belirlenmesi

- Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların ve çözümlerin belirlenmesi
- Okul yöneticilerinin liderlik davranışları ile çatışma yöntemi stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi
- Okul yöneticilerinin çatışma yönetim stratejileri ve iletişim stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi

Tablo 5a ve Tablo 5b’de görüldüğü üzere, okul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tezlerinde “çatışma yönetim stratejilerinin” araştırma amacında bağımlı değişken olarak yer aldığı araştırmalardan bazıları şunlardır; okul iklimi ve çatışma yönetim stratejileri, örgüt iklimi ve çatışma yönetim stratejileri, iletişim ve çatışma yönetim stratejileri, liderlik ve çatışma yönetim stratejileri, kaygı düzeyi ile çatışma yönetim stratejileri, müzakere becerisi ile çatışma yönetim stratejisi, etik liderlik ve çatışma yönetim stratejileri.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “ Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında hangi araştırma yöntemleri kullanılmıştır?” sorusuna yönelik olarak elde edilen bulgular doğrultusunda, Grafik 1’de yöntemlerin kullanılma yüzdeleri gösterilmiştir.

Grafik 1: Tez Çalışmalarında Kullanılan Yöntemlerin Oranları

Grafik 1’de görüldüğü üzere, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının %90’ında nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır, Geriye kalan araştırmalardan % 4’ünde nitel araştırma yöntemleri, % 6’sında ise karma yöntem kullanılmıştır. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan çalışmaların hangilerinde hangi yöntemin kullanıldığı ise Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Tez Çalışmalarında Kullanılan Yöntemler ve Tez Çalışmaları

Araştırma Yöntemi	Tez Kodu	F
-------------------	----------	---

Nicel	A1, A2, A3, A4,A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A13, A14, A15, A16, A17,A18, A19, A20, A21,A22,A23,A25,A26,A27, A28, A29,A31,A32, A34, A35, A36, A37, A38, A39, A40, A41, A42, A43, A44, A45, A46, A47, A48, A49, A50	45
Nitel	A12, A33,	2
Karma	A24, 30, A48,	3
Toplam	50	50

Tablo 6'dan anlaşılacağı üzere, okul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarının en çok tercih edilen araştırma yöntemi 45 frekans ile nicel yöntemler olmuştur. Diğer taraftan, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği yüksek lisans tezlerinin çok az bir kısmında nitel ve karma yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Tez çalışmalarında kullanılan araştırma yöntemi temelinde seçilen ve araştırmanın altıncı alt problemi olan “ Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında kullanılmış olan veri toplama araçları nelerdir?” sorusuna yönelik olarak elde edilen bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Tez Çalışmalarında Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Yöntemi	Tez Kodu	F
Anket/ölçek	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A13, A14, A15, A16, A17, A18, A19, A20, A21, A22, A23, A24, A25, A26, A27, A28, A29, A30, A31, A32, A34, A35, A36, A37, A38, A39, A40, A41, A42, A43, A44, A45, A46, A47,A48, A49, A50	48
Görüşme	A12, A24, A30, A33, A24, A48,	6
Toplam	54	54

Tablo 7’de 2006- 2019 yılları arasında, Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tezlerin hangilerinde hangi veri toplama araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Tablo 7’den görüldüğü üzere, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 50 lisansüstü tezde 54 adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Buna göre, okul yöneticileri ile

öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 50 lisansüstü tez çalışmasında araştırmacılar, 48 anket veya ölçek kullanmıştır. Ayrıca ilgili araştırmaların 6 tanesinde veri toplama aracı olarak görüşme tekniğinden yararlanıldığı görülmektedir. 50 tez çalışmasında 54 tane veri toplama aracının kullanılması, bazı araştırmaların karma yöntemler ile yürütülmesidir. Veri toplama aracı olarak ölçeğin kullanıldığı lisansüstü tez çalışmalarında, hangi tez çalışmasında hangi ölçeğin kullanıldığının tespit edilmesi amacıyla Tablo 8 düzenlenmiştir.

Tablo 10a. Lisansüstü Tez Çalışmaları Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Sonuç	Tez Kodu	f
Okul müdürlerinin kullandığı tüm çatışma yönetim stilleri ile öğretmenlerin stres düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	A1	1
Okul yöneticilerinin tercih ettikleri çatışma yönetimi stratejileri öğretmenlerin eğitim durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.	A2	1
Yöneticilerinin çatışma yaşadıklarında, çatışmanın kaynağına inmeli ve taraflar ile doğru iletişim kurmalıdır.	A3	1
Çatışma durumunda yöneticilerin en fazla bütünleştirme stilini, en az hükmetme stilini kullandıkları ortaya çıkmıştır.	A4	1
Okul müdürlerinin çatışma yönetimi stillerinden en çok tümleştirme, daha sonra sırasıyla uzlaşma, kaçınma, ödün verme ve hükmetme stilini kullandıklarını belirlenmiştir.	A5, A6, A9, A19, A30, A35, A38, A40, A43, A46	1 0
Yöneticileri çatışmaları yönetirken en fazla “tümleştirme” yöntemine daha sonra sırasıyla “uzlaşma”, “ödün verme”, “kaçınma” en az ise “hükmetme” yöntemine başvurmuşlardır.	A6, A5, A9, A19, A30, A38, A43, A35, A40, A46,	1 0
Yönetici ve öğretmenlerin çatışma düzeylerinin “az”, çatışma meydana getiren konularda uzlaşma durumları “orta” düzeydedir.	A7, A8,	2
Yönetici ve öğretmenlerin çatışma düzeylerinin “az”, çatışma meydana getiren konularda uzlaşma durumları “orta” düzeydedir.	A8, A7,	2
Müdürler çatışma yönetirken en fazla tümleştirme yöntemi kullanmaktadır.	A9, A5, A6, A19, A30, A38, A35, A36, A40, A43, A46	1 0
Okul yönetici ile öğretmenler arasında çatışmalar sıklıkla görülmektedir.	A10, A12	2
Okul müdürlerinin çatışma yönetimi stratejileri ile iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	A11, A24	2
Öğretmen ve yönetici arasında özellikle veliden kaynaklı çatışmalar yaşanmaktadır.	A12, A10,	2

Yöneticilerin çatışma yönetiminde tümleştirme, hükmetme, kaçınma, uzlaşma davranışlarının cinsiyetten bağımsız olduğu belirlenmiştir.	A13	1
Öğretmenlerin mesleki tecrübeleri arttıkça çatışmalara daha yumuşak tepkiler vermektedirler.	A14	1
Çatışmalar en çok, yöneticilere göre “boş geçen derslerin doldurulması” nedeniyle, öğretmenlere göre ise “öğretmenin ödüllendirilmesi” nedeniyle yaşanmaktadır	A15	1
Okul müdürlerinin kullandıkları çatışma yönetimi stratejileri, öğretmenlerin branşlarına göre farklılık göstermemektedir.	A16	1
Dönüşümcü liderlik stili ile uzlaştırma stratejisi arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır..	A17	1
Yöneticilerin sahip oldukları güç kaynakları, çatışma yönetim stillerini anlamlı bir biçimde yordamaktadır.	A18	1
Okul müdürlerinin kullandıkları çatışma yönetim yöntemlerinden en etkili olanı “tümleştirme” yöntemi; daha sonra sırasıyla “uzlaşma”, “kaçınma”, “ödüün verme” ve en az etkili olan yöntem de “hükmetme” yöntemidir.	A19, A9, A5, A6, A30, A35, A36, A38, A40, A43, A46	1 0
1-5 yıl arasında meslekî kıdeme sahip olan öğretmenler yöneticilerle çatışmamak adına eleştirmekten kaçındıkları tespit edilmiştir.	A20, A25,	2
Okul yöneticileri çatışma çözme yaklaşımı olarak tümleştirme yaklaşımını tercih ettiklerini tespit edilmiştir.	A21	1
Okul yöneticilerinin iletişim tarzları ile kullandıkları çatışma yönetimi stratejileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	A22	1
Çatışma ile ödüllendirme alt boyutunu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır	A23	1
Okullarda çıkan çatışmaların en çok iletişimle ilgili olduğu, yöneticilerin müzakere becerileri düzeyinin orta ve yetersiz olduğu belirlenmiştir.	A24, A11,	2
Mesleki kıdemi az olan öğretmenler daha az çatışma yaşamaktadır.	A25, A20,	2

Tablo 10b.Lisansüstü Tez Çalışmaları Sonucunda Elde Edilen Bulgular(Devamı)

Sonuç	Tez Kodu	f
Uyma, kaçınma ve hükmetme yöntemleri, öğretmen sayısı fazla olan okullardaki çatışmalara daha fazla çözüm getirmektedir	A26	1
Görev süresi 10 yılın üzerinde olan öğretmenler yöneticilerinin çatışmayı yönetme düzeyleri hakkında daha olumlu düşündüğü görülmektedir.	A27	1

Yöneticilerin çok faktörlü liderlik puanları ile çatışma yönetim becerileri puanları arasında anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır.	A28	1
Çalışanları politik görüşlerine göre değerlendirmeyen yönetici, okul üzerindeki baskılara da boyun eğmemektedir.	A29	1
Okul yöneticilerinin çatışma yönetim stratejilerinden en fazla tümleştirme kullandıkları tespit edilmiştir.	A30, A38, A5, A6, A9, A19, A30, A35, A36, A40, A43, A46,	10
Yöneticilerin çatışmaların çözümü için yeni stratejiler geliştirilmesi gerekir.	A31	1
Kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre örgütsel çatışmayı daha düşük düzeyde algılar.	A32	1
Müdürlerin kullandıkları çatışma yönetim stratejileri, okul türü, okul kademesi, iletişim, sonuca verilen önem faktörlerine göre değişkenlik gösterir.	A33	1
Öğretmenler, yönetim görev ve sorumluluklar, ortak kullanım alanları ve iş yükü dağılımında yöneticiler ile çatışma yaşar.	A34	1
Okul yöneticileri, öğretmenlerle aralarında çıkan çatışmalarda en fazla tümleştirme stilini en az da hükmetme stilini kullanmaktadırlar.	A35, A38, A5, A6, A9, A19, A30, A35, A36, A40, A43, A46	10
Okul yöneticilerinin çatışmaları yönetmede “tümleştirme” tutumlarının çok yüksek, “ödün verme” ve “uzlaşma” tutumlarının yüksek, “hükmetme”, “kaçınma” tutumlarının orta seviyede olduğu belirlenmiştir	A36, A35, A38, A5, A6, A9, A19, A30, A35, A46, A40, A43	10
Yöneticiler ve öğretmenler arasındaki en yüksek çatışma nedeni olayları, davranışları algılama farklılıkları, en düşük çatışma nedeni ise örgütün büyüklüğüdür.	A37	1
Etik liderlik yaklaşımı ile en fazla ilişki tümleştirme daha sonra sırasıyla; uzlaşma, ödün verme, kaçınma ve en az ilişki hükmetme yönteminde görülmektedir.	A38, A5, A6, A9, A19, A30, A36, A38, A46, A35, A40, A43	10
Çatışma yönetimi stratejilerinden hükmetme ve kaçınma kavramı okul müdürlerinin örgütsel iklimi yönetme konusundaki algıları üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.	A39	1
Okul müdürlerinin en fazla tümleştirme stilini kullandıklarını belirtmişlerdir. Sonra sırasıyla uzlaşma, kaçınma, ödün verme, en az ise hükmetme stilini kullandıkları görülmüştür.	A40, A5, A6, A9, A19, A30, A35, A38, A43, A46	10
Lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenler, ön lisans mezunu öğretmenlere göre okul müdürlerinin çatışmaları yönetmede uzlaşma stilini daha sık kullandığını ifade etmektedirler	A41	1
Okullarda bürokratik yönetim yerine katılımcılığın gizlilik yerine saydamlığın ön plana çıkarılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.	A42	1
Okul müdürleri, tümleştirme, uyma ve uzlaşma tarzlarını “çoğunlukla”; hükmetme ve kaçınma tarzlarını ise “ara sıra” uygulamaktadırlar.	A43, A40, A5, A6, A9, A19, A30, A35, A38, A46	10

Bireysel destek ve entelektüel uyarım gibi etkili liderlik anlayışları gösterdikçe örgütlerindeki çatışmalar daha uygun metotlarla çözmektedirler.	A44	1
Kaçınma stratejisini kullanan yönetici var olan çatışmanın çözülmesinin ertelenmesi noktasında kaygılanabilmektedir.	A45	1
Okul yöneticilerin çatışma durumlarından en fazla tümleştirme stratejisini, ardından sırayla uzlaşma, ödün verme, kaçınma ve en az da hükmetme stratejisini kullanmaktadırlar.	A46, A5, A6, A9, A19, A30, A35, A36, A38, A35, A40, A43	10
Okullarda çıkan çatışmaların kaynağının en çok iletişim ile ilgili olduğu bulunmuştur.	A47	1
Yöneticilerin eğitimi karar verme ve çatışma yönetme becerilerinin geliştirilmesinde etkili olmuştur.	A48	1
Öğretmenlerin kullandığı problem çözme, kaçınma ve zorlama gibi çatışma yönetim şekillerinin iş tatmine olumlu katkı sağladığı görülmüş, uyma ve uzlaşma yöntemlerinin ise iş tatmini ile bir ilgisi kanıtlanamamıştır.	A49	1
Okul müdürünün öğretmenlere uyguladığı görev paylaşımında adil davranmaması çatışmaya neden olmaktadır.	A50	1

Tablo 10a ve Tablo 10b’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tez çalışmalarında ulaşılan sonuçlar verilmiştir. Tablo 10a ve Tablo 10b’den görüldüğü üzere okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tez çalışmalarının bazılarında benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin, araştırmacılar tarafından 50 lisansüstü tez çalışmasından 10 tanesinde “Müdürler çatışma yönetirken en fazla tümleştirme yöntemi kullanmaktadır.” sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 50 lisansüstü tez çalışmasından 2 tanesinde, “Yönetici ve öğretmenlerin çatışma düzeylerinin ‘az’, çatışma meydana getiren konularda uzlaşma durumları ‘orta’ düzeydedir.” sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Benzer şekilde, araştırmacılar tarafından yapılan 50 lisansüstü tez çalışmasında farklı araştırmalarda ulaşılan ortak sonuçların şunlar olduğu görülmektedir: “ i) Okul yönetici ile öğretmenler arasında çatışmalar sıklıkla görülmektedir, ii) Okul müdürlerinin çatışma yönetimi stratejileri ile iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki vardır, iii) okul iklimi ile okul yöneticileri ve öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmalar arasında anlamlı bir ilişki vardır, iv) Okul müdürlerinin çatışma yönetimi stratejileri ile iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki vardır, v) 1-5 yıl arasında meslekî kıdeme sahip olan öğretmenler yöneticilerle çatışmamak adına eleştirmekten kaçındıkları tespit edilmiştir, vi) Okullarda çıkan çatışmaların en çok iletişimle ilgili olduğu, yöneticilerin müzakere becerileri düzeyinin orta ve yetersiz olduğu belirlenmiştir, vii) Mesleki kıdemi az olan öğretmenler daha az çatışma yaşamaktadır.”

Tablo 10a ve Tablo 10 b Genel olarak değerlendirildiğinde, okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmalar konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarında “çatışma” kavramının bağımlı veya bağımsız değişken olarak incelenmesi, bu konuda yapılan araştırma sonuçlarının da birbirinden farklı olmasına neden olmuştur. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaları konu alan lisansüstü tez çalışmalarında elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmacıların öneri de “okul içi çatışma” veya okul yönetici ile öğretmen çatışması” hakkında kapsamlı bilgi vermektedir. Bu kapsamda, araştırmanın sekizinci alt problemi olan “Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında yer alan öneriler nelerdir?” sorusuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 11a ve Tablo 11b’de verilmiştir.

Tablo 11a. Tez Çalışmalarında Yer Alan Öneriler

Öneriler	Tez Kodu	f
Okul müdürlerinin çatışma yönetim yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.	A1,A2,A4,A5,A10, A11, A14, A18, A22, A28	10
Çatışmaların azaltılması için hizmet içi eğitimler verilmelidir.	A2,A1,A4,A5,A10, A11, A14, A18, A22, A28,	10
Yöneticiler öğretmenler ve çevre arasında sağlıklı bir iletişim kurmak için, sıklıkla etkinlikler ve toplantılar düzenlemelidir.	A3, A24, A37	3
Yöneticiler için düzenlenen hizmet içi eğitimlerde çatışma yönetimi ve stilleri konulu seminerler düzenlenmelidir.	A4,A1,A2,A5,A10, A11, A14, A18, A22, A28	10
Müdürlerin çatışma yönetimi becerilerini geliştirici eğitim çalışmalarına katılımları sağlanmalıdır.	A5,A1,A2,A4,A10, A11, A14, A18, A22, A28,	10
Okullardaki kadın yönetici oranı artırılmalıdır.	A6	1
Okul yöneticileri ve öğretmenler, boş geçen derslerin doldurulmasında birlikte hareket edebilir ve ortak karar alabilirler.	A7	1
Yöneticiler yapılan harcamaları şeffaf saydam ve açık olmasına dikkat etmeli yapılan harcamalarda öğretmen görüşleri mutlak dikkate alınmalı.	A8	1
Okul müdürlerinin tümleştirme çatışma yönetim davranış biçimini daha çok kullanmaları tavsiye edilmektedir.	A9	1
Çatışmaların azalması için hizmet içi eğitimler verilmelidir.	A10,A1,A2,A4,A5, A11, A14, A18, A22, A28	10
Çatışma yönetimi üzerine okul müdürlerinin kendilerini geliştirmeleri hizmet içi eğitim çalışmaları ile sağlanabilir.	A11,A5,A1,A2,A4, A10, A14, A18, A22, A28	10
Öğretmenler arasında kayırmacılık yapılmaması ve adil yaklaşımların benimsenmesi önemlidir.	A12	1
Öğretmenlerin fikirlerini açıkça ifade etmelerini sağlayacak iletişim yolları kullanılmalıdır.	A13, A17, A19	3
Müdür, müdür yardımcısı ve öğretmenlerin çatışmayı yönetme konusundaki becerilerini geliştirebilmeleri için seminerler düzenlenmeli.	A14,A11,A5,A1,A2, A4, A10, A18, A22, A28,	10

Ödüllendirme sürecinin adil ve yeterli olmasına özen gösterilmelidir.	A15	1
Okul müdürleri iletişimlerinde, cinsiyet, kıdem, birlikte çalışılan süre vs. ayrımı yapmadan tüm çalışanlara eşit mesafede durmalıdır.	A16	1
Okul müdürlerinin, öğretmenleri sorunları açık bir şekilde konuşulabilmesi ve birlikte çözüm bulunabilmesi konusunda cesaretlendirmesi ve desteklemesi gerekir..	A17, A19, A13,	3
Çatışmaların azaltılması için hizmet içi eğitimler verilmelidir.	A18, A14, A11, A5, A1, A2, A4, A10, A22, A28	10
Öğretmenlerin fikirlerini açıkça ifade etmelerini sağlayacak iletişim yolları kullanılmalıdır.	A19, A17, A13,	3
Okul yöneticileri okula dair kararların alınmasında öğretmenleri de sürece dâhil etmeli.	A20, A7	2
Öğretmenlerin ve yöneticilerin strese neden olan durumların belirlenmesine yönelik güncel çalışmalar yapılabilir	A21	1
Öğretmen ve yöneticilere “iletişim tarzları ve çatışma yönetimi stratejileri” ile ilgili hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.	A22,A18, A14, A11, A5, A1, A2, A4, A10, A28	10
Okulların çatışmaları pozitif çatışmaya dönüştürebilmesi ve negatif çatışmanın önlenmesi için periyodik yayınlar hazırlanabilir.	A23	1
Okul içi ve dışı aktivitelerle yönetici-öğretmen ve öğretmen-öğretmen kaynaşmasını sağlamalıdır.	A24, A3,A37	3
Okulların donatım ihtiyacı karşılanmalıdır.	A25	1
Okul müdürlerinin eğitim yönetimi alanında lisansüstü eğitim almaları teşvik edilebilir.	A26	1

Tablo 11b. Tez Çalışmalarında Yer Alan Öneriler

Öneriler	Tez Kodu	f
Okul müdürü öğretmenlere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğini açıkça ifade etmelidir.	A27	1
Çatışmaları fırsata çevirebilmek için müdür ve müdür yardımcılarının etkili liderlik ve çatışma yönetimi becerilerini geliştirici seminerlere katılımları sağlanabilir.	A28, A22,A18, A14, A11, A5, A1, A2, A4, A10,	10
Demokrasi kültürü ve eğitimi daha da geliştirilmeli,	A29, A31, A36	3
Okul müdürlerin etkili yöneticilik ve liderlik konusunda geliştirilmelidir.	A30	1
Demokrasi kültürü ve eğitimi geliştirilmeli.	A31, A29, A36	3
Okul müdürlerinin ve öğretmenlerin iletişim yeterliklerinin geliştirebilmesi için programlar hazırlanabilir.	A32	1
Okul yöneticileri etkili iletişim teknikleri kullanmalıdır.	A33	1

Öğretmen-yönetici işbirliği ile yapılabilecek yeni çalışmalar planlanmalıdır.	A34	1
Okul yöneticileri öğretmenlerle ilgili aldığı kararları onlara mantıklı bir şekilde açıklamalı ve nasıl sonuçlanacağını tartışmalıdır.	A35	1
Okullarda daha demokratik yönetim biçimlerinin oluşturulması için sorunların çözümünde öğrenciler ve öğretmenlere de söz hakkı tanınmalıdır.	A36, A31, A29,	3
Çalışanların birbirlerini daha iyi tanımaları amacıyla birlikte faaliyetler düzenlenebilir.	A37, A24, A3,	3
Okul yöneticileri sergilemiş oldukları etik davranışlarda cinsiyet ayrımına gitmemeli herkese eşit davranmalıdır.	A38	1
Okul müdürleri kullandıkları çatışma yönetimi stratejilerini gözden geçirmelidir.	A39, A40, A41	3
Okul müdürleri kullandıkları çatışma yönetimi stratejilerini gözden geçirmelidir.	A40, A39, A41	3
Okul müdürleri kullandıkları çatışma yönetimi stratejilerini gözden geçirmelidir.	A41, A39, A40	3
Okul yöneticileri için eğitim yönetimi alanında yapılacak lisansüstü eğitim ve doktora eğitimi özendirilmeli ve ödüllendirilmelidir.	A42, A44,	2
Üniversitelerle işbirliği yapılarak üniversitelerin konuyla ilgili çalışmalarından ve araştırma verilerinden öğretmen ve yöneticilerin yararlanmaları sağlanmalıdır.	A43	1
Okul yöneticileri ve öğretmenler, ilgili lisansüstü eğitim programlarına yönlendirilmelidir.	A44, A42	2
Müdür yardımcılarının iş yükü kaygılarının azaltılması için kurumda ki mevcut işlerin mevcut müdür yardımcılara adil dağıtımının sağlanması önerilebilir.	A45	1
Okul yöneticileri çatışma durumunda yetki ve otoritesini kullanarak kendi çıkarları doğrultusunda çatışmaları yönetme yaklaşımından ziyade, daha yapıcı ve geliştirici nitelikte çatışmaya yaklaşmalıdırlar.	A46	1
Mesleki kıdemi az olan ve yaşı genç olan öğretmenlerin de okulla ilgili konularda fikir alışverişinde bulunması desteklenmeli.	A47	1
Eylem öğrenmenin kullanıldığı eğitimler yetiştirme ve geliştirme olarak iki ayrı kategoride yapılmalıdır.	A48	1
İdarecilerin çatışma çözüm yöntemleri konusunda bilgi ve becerilerini arttırmaları iyi olabilir.	A49	1
Okul müdürleri çatışmanın öğrencilerin eğitimi üzerindeki olumsuz etkilerini göz önünde bulundurarak kararlar almalıdır.	A50	1

Tablo 11a ve Tablo 11b’de görüldüğü üzere okul yöneticileri ve öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 50 lisansüstü tez çalışmasında özgün öneriler sunulmuştur. Buna göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 50 lisansüstü tezinden en çok vurgulanan öneri, 10 frekans ile “çatışma yönetimi hakkında hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi” olmuştur. Söz konusu araştırmalarda, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar hakkında vurgulanan diğer öneriler ise şunlardır:

- Okul içi ve okul dışı sosyal etkinlikler ve toplantılar arttırılmalıdır.
- Öğretmenlerin okul karar alma mekanizmalarında görev almaları sağlanmalıdır.
- Okul içinde etkili iletişim kanalları kullanılmalıdır.
- Kurum içinde, çalışanlar arasında demokrasi kültürü geliştirilmelidir.
- Okul yöneticileri, çatışma yöntemlerini gözden geçirmelidir.
- Okul yöneticileri, yüksek lisans ve doktora özendirilmelidir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaları konu alan ve 2006 ile 2019 yılları arasında yapılan lisansüstü tezleri, meta- sentez yöntemi ile incelenmiştir. Bu kapsamda, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan 50 lisansüstü tez çalışmalarının; yıllara göre dağılımı, çalışmayı yapanların cinsiyetine göre dağılımı, hangi illerde ve hangi amaçlarla yapıldığı, veri toplama araçları ve önerileri incelenmiştir. Ayrıca okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların konu alındığı lisansüstü tezlerinde kullanılan ölçek türleri ve araştırmaların benzerlik ve farklılıkları da incelenmiştir.

4.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucuna göre Türkiye’de, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaları konu alan lisansüstü tez çalışmalarının 2008 yılı itibarıyla arttığı tespit edilmiştir. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan araştırmaların artış göstermesi, okul ortamındaki çatışmaların Türk eğitim sisteminde önemli bir yer işgal etmeye başladığını yansıtmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaları konu alan lisansüstü tez araştırmaların en fazla 2015 yılında yapıldığı belirlenmiştir.

Araştırma sonucuna göre Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar hakkında yapılan 50 lisansüstü tez çalışmasından 24’ünün kadın araştırmacılar, 26’sının ise erkek

araştırmacılar tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Buna göre okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar hakkında araştırma yapan kadın ve erkek araştırmacı sayısının birbirine yakın olması, söz konusu çalışmaların, araştırmayı yapan kişilerin cinsiyet değişikene bağlı olmadığını göstermektedir.

Araştırma sonucuna göre, Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 50 lisansüstü tez çalışmasının, 29 farklı ilde yapıldığı tespit edilmiştir. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği bu araştırmaların 23 tanesinin İstanbul’da 7 tanesinin de İzmir’de yapıldığı tespit edilmiştir. Türkiye’nin anakenti kenti olarak kabul edilen İstanbul’un birçok araştırmaya konu edilmesinin temel nedeninin; İstanbul’un öğretmen, öğrenci, okul sayısı ve okul çeşidi bakımından araştırmacılar açısından avantajlı konumda bulunması olduğu düşünülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın verileri göz önüne alındığında; İstanbul’da 131 bin 641 öğretmen, 8 bin 581 okul yöneticisi, 6 bin 127 okul bulunduğu görülmektedir (MEB, 2020).

Araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarında, nicel araştırma yöntemlerinin nitel ve karma araştırma yöntemlerine göre çok daha fazla tercih edildiği tespit edilmiştir. Buna göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği 50 lisansüstü tez çalışmasının 45 tanesinde nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmaların % 90’ının nicel araştırma yöntemleri ile çalışılmasının nedeninin ise; araştırmacıların çalışma grubundaki katılımcı sayısını artırarak fazla sayıda okul yöneticisi veya öğretmen ile çalışma yapmasıdır. Başka bir ifade ile nicel araştırmaların geniş bir örneklem grubu üzerinde çalışılmasını kolaylaştırması, araştırmacıların yoğun olarak bu araştırma yöntemlerini tercih etmesine neden olmuştur. Ayrıca nicel araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilerin herkesçe kabul edilebilir olması, başka bir ifade ile bu yöntem ile elde edilen bilgilerin genellenebilir olması, araştırmacıların yöntem seçiminde nicel araştırma yöntemlerini daha cazip görmesine neden olmaktadır (Uyanık, 2012).

Araştırma sonucuna göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların konu alındığı lisansüstü tez çalışmalarında: araştırmacıların çalışma grubunu oluşturmada ilkokul, ortaokul ve lise kademesinde çalışan öğretmenler ve okul yöneticilerini tercih etmiştir. Söz konusu çalışmalarda, araştırmacıların çalışma grubunu oluşturmada en çok ilkokul ve ortaokul kurumlarını tercih ettiği tespit edilmiştir. Diğer taraftan, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan 50 lisansüstü tez çalışmasının 18 tanesinde çalışma grubu olarak lisede çalışan öğretmenler ve yöneticiler tercih edilmiştir. Lisansüstü tez araştırmalarında çalışma gruplarının oluşturulmasında hem resmi eğitim kurumlarının hem de özel eğitim kurumlarının yer alması, söz konusu araştırmaların geçerliliğine katkı sağlamıştır. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez

çalışmalarında çalışma gruplarında genellikle, ilkokul ve ortaokul kademesinde çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler olmuştur. Ancak, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların konu edildiği lisansüstü tez çalışmalarının hiçbirinde anaokulunda veya anasınıfında çalışan yöneticilerin veya öğretmenlerin çalışma grubu olarak tercih edilmediği tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre Türkiye’de okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tez çalışmalarının genel olarak farklı başlıklar taşıdığı; ancak bazı araştırmalarda benzer amaçlar ile araştırmaya gidildiği tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan tez çalışmalarında en çok tercih edilen araştırma amacının “Okul yöneticilerinin öğretmenlerle çatışmada kullandıkları çatışma yönetim stillerinin belirlenmesi” olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarında araştırmacıların; “okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışma türleri”, “çatışma nedenleri ve çözüm önerileri”, “liderlik davranışı ile çatışma yönetim stilleri”, “çatışma yönetim stili ile iletişim stili” üzerine yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Bu kapsamda, lisansüstü tezler çalışmalarında “çatışma yönetim stratejisi” kavramının bağımlı veya bağımsız değişken olarak araştırma amacında yer aldığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre, 2006- 2019 yılları arasında okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tezlerde sadece anket ve görüşmenin veri toplama aracı olarak yer aldığı tespit edilmiştir. Söz konusu tez çalışmalarının büyük çoğunluğunda nicel araştırma yöntemlerinin tercih edilmesi, 48 tez çalışmasında veri toplama aracı olarak ölçeğin/anketin kullanılmasına neden olmuştur. Ancak, yapılan lisansüstü tez çalışmalarında kullanılan anketlerin birbirinden farklı olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların konu edinildiği 50 lisansüstü tez çalışmasında 42 farklı ölçek kullanılmıştır. Lisansüstü tez çalışmalarında en çok tercih edilen ölçeklerin, sırayla; örgütsel çatışma envanteri, örgütsel çatışma ölçeği ve çatışma yönetimi stratejileri ölçeği olduğu tespit edilmiştir.

Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tez çalışmalarının 10 tanesinde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu çalışmalarda ulaşılan ortak sonuç “Müdürler çatışma yönetirken en fazla tümleştirme yöntemi kullanmaktadır.” şeklinde ifade edilmiştir. Yapılan lisansüstü tez çalışmalarının 2 tanesinde de “Yönetici ve öğretmenlerin çatışma düzeylerinin ‘az’, çatışma meydana getiren konularda uzlaşma durumları ‘orta’ düzeydedir.” sonucuna ulaşıldığı tespit edilmiştir.

Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların incelendiği lisansüstü tez çalışmaları sonucunda; okullarda, öğretmenler ile okul yöneticileri arasında çatışmaların sıklıkla olduğu, okul yöneticilerinin çatışma yönetim stilleri ile iletişim stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu, kıdemi

düşük öğretmenlerin okul yöneticileri ile çatışmamak için eleştiriden kaçındıkları, kıdemi düşük öğretmenlerin okul yöneticileri ile daha az çatışma yaşadıkları ve okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmaların çoğunluğunun temel nedeninin iletişim eksikliğinden ya da kötü iletişim tarzından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre, okul yöneticileri ile öğretmenler arasında ortaya çıkan çatışmalar hakkında yapılan lisansüstü tezlerinde benzer önerilerin yer aldığı belirlenmiştir. Yapılan lisansüstü tez çalışmalarında en çok vurgulanan önerinin, 10 çalışmada geçen; “Çatışma yönetimi hakkında hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi” olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü tez çalışmalarında vurgulanan diğer öneriler ise şunlar olmuştur: öğretmenler okulun karar alma mekanizmalarında etkin olmalıdır, okul içerisinde etkili iletişim kanalları olmalıdır, okul yöneticilerinin yüksek lisans ve doktora yapması özendirilmelidir, okul paydaşları arasında demokrasi kültürü geliştirilmelidir, okul içi ve okul dışı, okul çalışanları arasındaki sosyal etkinlikler ve toplantılar arttırılmalıdır.

4.2.Öneriler

Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmalarından elde edilen bulgular göz önüne alındığında, okul ortamındaki çatışmaların doğasının belirlenmesi için araştırmacılara şu önerilerde bulunulabilir:

1. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan lisansüstü tez araştırmaları incelendiğinde, söz konusu araştırmaların %90'nının nicel araştırma yöntemleri ile çalışıldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılacak araştırmalarda nitel ve karma yöntemlerin kullanılması alanyazına büyük katkı sağlayacaktır.
2. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan lisansüstü tez araştırmaları incelendiğinde, sadece doktora mezunu veya sadece yüksek lisans mezunu okul yöneticilerinin veya öğretmenlerin çalışma grubu olarak seçilmediği görülmektedir. Ayrıca, söz konusu araştırmaların öneriler kısmında okul yöneticilerinin doktora veya yüksek lisansa teşvik edilmesinin okullardaki çatışmaları azaltacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda, sadece doktora mezunu veya sadece yüksek lisans mezunu olan okul yöneticilerin “çalışma grubu” olarak seçildiği çalışmalar yapılabilir.
3. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan araştırmalarda “lider öğretmen” değişkeninin hiçbir araştırmada yer almadığı görülmektedir. Bu kapsamda, okul yöneticilerini ve lider öğretmenleri konu alan çalışmalar yapılabilir.

4. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar konusunda yapılan araştırmalarda; okul sağlığı ve çatışma yönetim stillerinin incelenmesi konusunun incelenmediği görülmüştür. Bu kapsamda, okul sağlığı ve okul yöneticilerinin çatışma yönetim stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapılabilir.
5. Yapılan araştırmalarda, yöneticilerde örgütsel tükenmişlik durumları ve çatışma yönetim stilleri arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmalara rastlanılmamıştır. Bu nedenle, okul yöneticilerin örgütsel tükenmişlik durumlarının çatışma yönetim stillerine etkisine yönelik çalışmalar yapılabilir.
6. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaları konu alan çalışmaların hiçbirinde anaokullarında çalışan okul yöneticileri incelenmemiştir. Bu kapsamda, anaokulu yöneticilerine yönelik çalışmalar yapılabilir.
7. Okul kurumunun temel öznesi öğrencidir. Ancak okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çalışmaları konu alan lisansüstü tez çalışmalarında, çatışmanın öğrenci üzerine etkisinin incelenmediği görülmektedir. Öğretmen- okul yönetici çatışması kapsamında yapılacak çalışmalarda; çatışmanın öğrenci üzerindeki etkisinin incelenmesinin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
8. Okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaların konu edinildiği lisansüstü tez çalışmalarının sonuçlarına göre okullardaki çatışmanın en önemli nedenlerinden biri iletişim eksikliğidir. Diğer taraftan, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmaları konu alan lisansüstü tez çalışmalarının hiçbirinde örgüt içi iletişimde informal iletişim olarak adlandırılan dedikodu ve söylentinin incelenmediği görülmektedir. Bu kapsamda, okul yöneticileri ile öğretmenler arasındaki çatışmalar ve örgütsel dedikodu hakkında çalışma yapılmasının alanyazındaki eksikliğin giderilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkalin, A. (1998). *Toplumsal kuramsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği*. Pegem Akademi
- Aküzüm, C., & Özmen, F. (2013). Eğitim denetmenlerinin rollerini gerçekleştirme yeterlikleri bir meta-sentez çalışması. *Ekev Akademi Dergisi*, 56(56), 97-120.
- Atiş, H. (2010). *Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerle Olan Çatışmayı Yönetme Stratejileri (Öğretmenlerin Algılarına Yönelik Kâğıthane İlçesi Örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bilgin, A. (2008). *Okullarda şiddeti önlemede bir yöntem çatışma çözme*. Ezgi Kitabevi.
- Deniz, A. (2004). *Eğitim yöneticilerine öneriler*. Zambak Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2008). *Eğitim ve okul yönetimi*. (7.Basım). Alfa.
- Gökdemir, F. ve Dolgun, G. (2020). Nitel, nicel, sistematik derleme, meta-analiz, meta-sentez araştırmalarında gereç ve yöntem bölümünün yazımı. *Arch health sci res* 7(2): 189-95. doi: 10.5152/ArcHealthSciRes.2020.594665.
- Kahyaoğlu, M. (2016). Türkiye’de doğa eğitimi üzerine yapılan çalışmalarının analizi: bir meta sentez çalışması. *Academia eğitim araştırmaları dergisi*, 1(1), 1-14.
- Kapıcı, S. (2015). *Eğitim örgütlerinde çatışma ve çatışma yönetimi üzerine bir araştırma: İzmir balçova örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Karip, E. (2010). *Çatışma yönetimi*. Pegem Akademi.
- MEB, (2020). <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>.
- Polat, S. ve Ay, O. (2016). Meta-sentez: kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde nitel araştırmalar dergisi-Journal of qualitative research in education*, 4(1), 52-64. [Online]: <http://www.enadonline.com> <http://dx.doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.4c2s3m>.
- Sarpkaya, R. (2002). Eğitim örgütlerinde çatışma yönetimi ve bir örnek olay. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 31(31), 414-429.
- Sökmen, A. ve Yazıcıoğlu, İ. (2005), Thomas modeli kapsamında yöneticilerin çatışma yönetimi stilleri ve tekstil işletmelerinde bir alan araştırması. *Ticaret ve turizm eğitim fakültesi dergisi*, (1):1-19.
- Uyanık, M. (2012). Tümevarım meselesi-İbn Sînâ merkezli yeni bir okuma. *Hitit üniversitesi ilahiyat fakültesi dergisi*, 11(21), 195-230.
- Yeniçeri, Ö. (2009). *Örgütlerde çatışma ve yabancılaştırma yönetimi*. IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EK-1. Araştırma Kapsamında İncelenen Çalışmalar

- A1. Polat, A. (2008). *Ortaöğretim Okulu Müdürlerinin Çatışma Yönetim Stilleri ve Öğretmenlerin Stres Düzeyi* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- A2. Horata, S. (2013). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Tercih Ettikleri Çatışma Yönetimi Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- A3. Kurt, E. (2019). *İlkokul Yöneticileri ile Öğretmenler Arasında Yaşanan Çatışmalar ve Yöneticilerin Uyguladıkları Çözüm Yolları* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A4. Atakan, S. (2014). *Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerle Yaşadıkları Bireylerarası Çatışmaları Yönetme Stillerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A5. Odabaşıoğlu, F. (2013). *İlkokul ve Ortaokul Müdürlerinin Liderlik Davranışları ve Çatışma Yönetimi Stillerine İlişkin Öğretmen Algıları* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A6. Yiğit, İ. (2015). *Ortaöğretim Yöneticilerinin Çatışma Yönetimi Stilleri* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A7. Doğrul, A. (2015). *Meslek Liselerinde Yöneticiler ile Öğretmenler Arasındaki Örgütsel Çatışma ve Uzlaşma Alanları* (Yüksek Lisans Tezi). Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- A8. Narin, G. (2015). *Ortaöğretim Okullarında Yöneticilerle Öğretmenler Arasındaki Örgütsel Çatışma ve Uzlaşma Alanları* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A9. Yılmaz, N. (2016). *Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Kültürü Boyutları ile Lise Müdürlerinin Çatışma Yönetim Davranış Biçimleri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A10. Ağaoglu, A. (2017). *Çağdaş Okul Yönetiminde Eğitimciler Arasındaki Çatışmanın İletişime Etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A11. Demirkaya, Y. (2012). *Okul Müdürlerinin Çatışma Yönetimi Stratejileri ve İletişim Tarzlarına Yönelik Öğretmen Algıları* (Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- A12. Bildir, D. (2018). *İlkokullarda Öğretmen-Yönetici Çatışmaları ve Çözüm Yöntemleri* (Yüksek Lisans Tezi). Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A13. Öztay, S. (2008). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Çatışma Yönetimi Stilleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A14. Kapıcı, S. (2015). *Eğitim Örgütlerinde Çatışma ve Çatışma Yönetimi Üzerine Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A15. Işık, Ö. (2009). *Ortaöğretim Kurumlarında Yöneticiler ve Öğretmenler Arasındaki Çatışma Nedenleri* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A16. Casiadi, S. (2017). *Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin İletişim Becerileri ve Çatışma Yönetimi Konusunda Görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). On sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- A17. Yaylalı, M. (2017). *ANADOLU Lisesi Öğretmenlerinin Algılarına Göre Anadolu Lisesi Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile Kullandıkları Çatışma Yönetim Stratejileri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- A18. Uğur, İ. (2018). *Öğretmen Algılarına Göre Yöneticilerin Güç Kaynakları ile Çatışma Yönetimi Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- A19. Kaya, T. (2008). *Okul Müdürlerinin Çatışma Yönetim Yöntemlerini Kullanma Sıklıkları ve Bu Yöntemlerin Etkililiğine İlişkin Öğretmen Algıları* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- A20. Yılmaz, U. (2012). *Mesleki Ortaöğretim Kurumlarında Çatışmaya Sebep Olan Yönetici Davranışları* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A21. Yılmaz, K. (2015). *İlkokul Yöneticilerinin ve Sınıf Öğretmenlerinin Çatışma Çözme Becerileri ile Stresle Başa Çıkma Yöntemleri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A22. Tekkanat, D. (2009). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Çatışma Yönetiminde Kullandıkları İletişim Tarzlarına İlişkin Öğretmen Algıları* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- A23. Depe, N. (2016). *Devlet İlkokullarındaki Yöneticilerin Öğretmenlerle Yaşadıkları Çatışmalar ve Çözüm Yöntemleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A24. Yılmaz, S. (2014). *Okul Yöneticilerinin Çatışmayı Yönetme Stilleri ile Müzakere Becerileri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.
- A25. Dervişoğlu, O. (2009). *İlköğretim Okullarında Çatışma Yönetimi'nin Önemi ve Uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A26. Koçak, S. (2012). *Öğretmenler Arası Çatışmalar ile Okul Müdürü- Öğretmen Çatışmalarında Kullanılan Yöntemlerin ve Etkililik Düzeylerinin Karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- A27. Yılmaz, C. (2008). *Ortaöğretim Kurumları Yöneticilerinin Liderlik Özelliklerinin Çatışma Yönetimini Yönetme Düzeylerinin Belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A28. Uzun, S. (2014). *İlkokul Yöneticilerinin Liderlik Davranışları ile Çatışma Yönetim Biçimlerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A29. Koçer, N. (2014). *İlkokul ve Ortaokullarda Okul Müdüründen Kaynaklanan Sorun ve Çatışmalar* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A30. Kılıç, N. (2017). *Okul Örgütü Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stratejileri ve Öz Yeterlilik Algıları Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). On sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- A31. Eran, Y. (2013). *İlkokul ve Ortaokullarda Görev Yapan Yöneticilerin Çatışmalardan Yararlanma Düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A32. Topluer, A. (2008). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin İletişim Yeterlikleri ile Örgütsel Çatışma Düzeyi Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- A33. Köz, K. (2016). *Eğitim Yöneticilerinin Çatışma Yönetimine Bakış Açuları ve Çatışma Yönetim Stratejileri* (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A34. Ceylan, S. (2010). *Eğitim Kurumlarının Öğretmen ve Yöneticileri Arasındaki Çatışma Alanları Üzerine Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

- A35. Açıkgöz, A. (2009). *Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stilleri ile Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algısı Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- A36. Bağdatlı, F. (2015). *Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetimi Stilleri ile Örgüt Kültürü Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A37. Aydın, B. (2015). *İlkokullarda Görevli Öğretmenler ve Yöneticilerin Okullarda Yaşanan Çatışma Nedenleri ve Çözümlerine İlişkin Görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A38. Konak, M. (2014). *Öğretmenlerin Görüşlerine Göre İlkokul Müdürlerinin Etik Liderlik Davranışları ile Çatışma Yönetim Stilleri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- A39. Çatakdere, K. (2014). *Öğretmen Algılarına Göre İlköğretim Kurumları (İlkokul-Ortaokul) Yöneticilerinin Çatışma Yönetimi Stratejileri ile Örgüt İklimi Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A40. Özkubat, İ. (2013). *Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Algıladıkları Yönetici Çatışma Stillерinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A41. Tanrıverdi, M. (2008). *Ortaöğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Çatışma Yönetim Stilleri ile Öğretmenlerin Okul İklimi Algıları Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A42. Aydoğan, Z. (2010). *Okullarda Öğretmen-Yönetici İlişkilerinde Yıldırma (Mobbing) ve Etkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- A43. Sertok, S. (2006). *İlköğretim Okulları Müdürlerinin Kendilerinin Taraf Olmadıkları Çatışmaları Yönetim Tarzları* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A44. Önk, M. (2015). *İlköğretim Kurumu Yöneticilerinin Liderlik Tarzları ile Çatışmayı Yönetim Stratejileri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- A45. Karabulut, A. (2015). *Okul Yöneticilerinin Yönetici Kaygı Düzeyleri ile Çatışma Yönetim Stratejileri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- A46. Maral, M. (2016). *Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilleri ile Çatışma Çözme Stratejileri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- A47. Yılmaz, S. (2014). *Okul Yöneticilerinin Çatışmayı Yönetim Stilleri ile Müzakere Becerileri Arasındaki İlişki* (Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- A48. Şengür, D. (2018). *Okul Yöneticilerinin Eğitiminde Eylem Öğrenmenin Karar Verme ve Çatışma Yönetim Becerileri Üzerindeki Etkisi* (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- A49. Özdemir, M. (2008). *Kurum İçi Çatışmaların Yönetilmesi ve Eğitim Kurumlarında Çatışma Yönetiminin İş Tatminine Etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- A50. Sakızlı, İ. (2007). *Okul Müdürü Öğretmen Çatışması ve Okul Müdürlerinin Bu Çatışmayı Yönetim Yeterlilikleri* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.